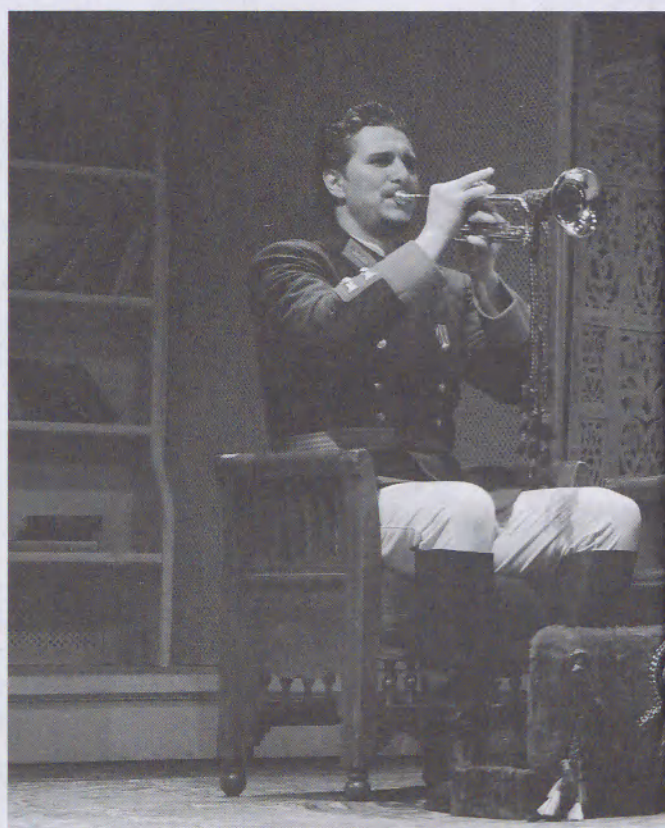
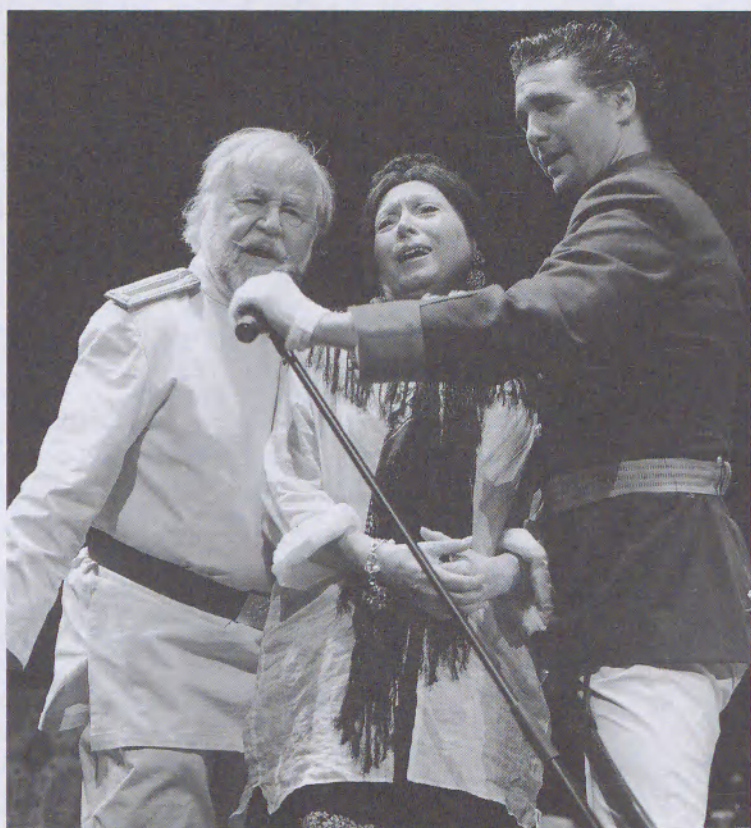

Szántó Judit

Családi szórakozás

GEORGE BERNARD SHAW: A HŐS ÉS A CSOKOLÁDÉKATONA

Máté Gábor, a rendező azt nyilatkozta, hogy Shaw meg ő évtizedeken át elkerülték egymást, mígnem *A hős és a csokoládékatona* a kezébe akadt. Szerintem nem ártott volna még egy darabig várni, még egy darabig kutakodni. *A hős és a csokoládékatona* nem jó darab, ifjonti zsenének mondanám, ha szerzője nem épp a megírás évében töltötte volna be a negyvenet.

Cseh tenger nem létezett, élő cseh meg nem sértődhetett Shakespeare-re. Bulgária viszont létezett, mi több, létezik, akárcsak Szerbia (bár Shaw nem túl nagylélegzetű kódolással Szerviáról és szervekről ír). Ha nem vagyunk hajlandók elhúzni a szánkat a bolgár civilizációt neveltségessé tévő fölényeskedő kitételek hallatán, próbáljuk elképzelni, hogy hatna ugyanez magyarban egy hőkeblű közönség előtt. Holott persze Shaw-t valószínűleg épp annyira érdekelte Bulgária, mint Shakespeare-t Bohémia. Mesebeli, a művelt Nyugattól fényévekre lévő régiót akart, amelynek elmaradott harciasságát, barbár vérszomját szembeállíthatja a civilizált nyugati ember, a „szabad svájci polgár” (sajnos ebben semmi ironia) minden területen megnyilvánuló profizmusával és esendőségében is

BALRA: Haumann Péter (Pavel Petkov őrnagy), Bodnár Erika (Ekaterina Petkova) és Nagy Ervin (Szerzej Szaranov őrnagy)

JOBBRA: Nagy Ervin, Kocsis Gergely (Bluntschli kapitány) és Bodnár Erika

komplett emberségével, és ehhez a szembesítéshez egy konvencionális szerelmi mesét csirizelt.

Máté és a Katona jó érzéssel ismerte fel, hogy operettlibrettóhoz zene illik, és év végi bohósághoz a cégér még így is nívós. A feláldozott szöveges anyagért nem nagy kár, az operetthangulatot balkáni ízekkel fűszerező zene megállja a helyét. (Kár, hogy Várady Szabolcs szellemesnek tetsző verseit csak ritkán érteni.)

Mindazonáltal a három részre tagolt előadás első fel-

vonása olyan vérszegény, kurtaságában oly kevésbé frappáns, hogy a közönség értetlenül, csak nagy sokára tápászkodik fel. Érdemes lenne tovább dolgozni rajta, mondjuk, céltudatosabban elhinteni a további bonyodalmak magvait. És kitalálni valamit, hogy Dankó István orosz nyelvű szólója humorosabb legyen.

Szünet után erőre kap a játék. Újabb ászok jelennek meg, Haumann Péter (Petkov), Bán János (Nikola) és elsősorban Nagy Ervin, a snájdig bolgár hős (nagy múltú alaptípus a Hetvenkedő Katona óta, aki megdölgondolatlan lovasrohamával ugyanazt a több mint bűnt követi el, mint egyik elődje, Homburg hercege, csak sokkal szerencsésebben ússza meg). Róla eszembe jut, amit egy néhai magyar rendező, nekem kedves jó barátom, egy túl öntudatosan jóképű fiatal színészről mondott: akkor fog beérni, ha belátja, hogy ő nem Romeo, hanem a Gyáva Oroszlán. Nos, színházának hála, Nagy Ervin mindkét (és még annál is több) szerepkörben rendszeresen kipróbálhatja magát, és egyre

ban, a másodikban már magára talál, a harmadikban pedig, amikor a figuráról már kerek portré rajzolható, kellemesen kibontakozik.

Néhány szót Cziegler Balázs díszletéről. Aranyos a hálószoba-doboz, andalítóan giccses a hegyvidéki táj, szellemes minden „bolgáros” elem és kellék. Csak az ízlésesen semleges krémszínű falaknak, fehér nyílászáróknak nincs felfedezhető mondanivalójuk; nemzetközi szállodába valók.

Alkalomadtán a Katonának is szabad lazítani. Annál is inkább, mert a nézők is kiengednek, és szemlátomást boldogok. Ez egyszer miért ne lehetnének?

Más. Először vettem szemügyre a színház előterében a halottak tablóját. Nekem hiányzik róla Balkay Géza. Lehet, hogy az elválás nem volt szép, de a társulat alapító tagjának, minden idők legjobb Szoljonijának kijárna ez a posztumusz gesztus.

Kocz Zsuzsa Felvételei

jobb lesz. Különösen most, az ellenállhatatlan Jordán Adéllal párban. Az ifjú díva szabálytalan szépségéhez (öröm lehet öltöztetni) rendhagyó tehetség járul: minden mozzanata meglepetés. Amikor a hősével eljátszott eksztatikus néma jelenet közben a zenészek egy ideillő dalbetétet ajánlanak, egy röpké fintor: nem, uraim, ez a szerelmi kettős nem érdemel zenét. A fintor egymaga exponálja a kifejeletet.

Haumann Péter kedvel játssza a balkáni Tschöll papát, Bodnár Erika a mamát gyéribb lelkesedéssel. Bán János száraz, számító Nikolája mint tiszteletbeli svájci polgár eltalált, partnernőjének, Luka szolgálónak meglepően komplex szerepében Pálmai Anna inkább instrukciókat igyekszik követni. Kocsis Gergelynek (Bluntschli) része van az első felvonás halványágá-

GEORGE BERNARD SHAW: A HŐS ÉS A CSOKOLÁDÉKATONA (Katona József Színház)

Fordította: Réz Ádám. **Díszlet:** Cziegler Balázs m. v. **Jelmez:** Füzér Anni m. v. **Dalszövegek:** Várady Szabolcs m. v. **Zene:** Monori András m. v. **Tánc:** Zsuráfszky Zoltán m. v. **Dramaturg:** Várady Zsuzsa. **A rendező munkatársa:** Tiwald György. **Zenészek:** Kerek István, Knipf Tamás, Pusztai Gábor, Rózsa István, Szalkai Dávid. **Rendező:** Máté Gábor. **Szereplők:** Bodnár Erika, Jordán Adél, Haumann Péter, Nagy Ervin, Kocsis Gergely, Pálmai Anna, Bán János, Dankó István.